

PRÁVO DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

PRÁVO ZAMĚSTNANECKÝCH,
ZAKÁZKOVÝCH A ŠKOLNÍCH
VÝTVORŮ

*Snímky slouží k orientaci posluchačů přednášek
a k činění si poznámek.*

Nenahrazují přednášky, učebnice ani cvičebnice.

verze 1 (2007)

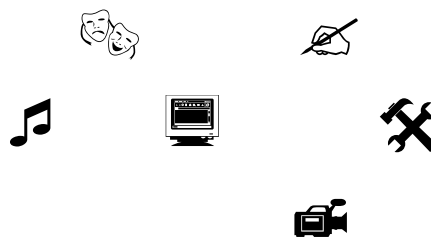
© Ivo Telec, 2007

2

TEMATICKÝ OBSAH

1. Sřet ochrany investice a duševního vlastnictví
2. Zaměstnanecké dílo
3. Zaměstnanecký umělecký výkon
4. Podnikový vynález apod.
5. Zaměstnanecký průmyslový vzor
6. Zakázkové nebo soutěžní dílo
7. Školní dílo; knihovní a vysokoškolská zákonná licence

3

4

5

POTENCIÁLNÍ STŘET

hospodářská investice zaměstnavatele

?.

duševní vlastnictví závislého zaměstnance

6

⇐ ZÁKONODÁRNÉ ŘEŠENÍ

- ✓ zaměstnancovo vlastnění práva z duševního vlastnictví
- ✗
- ✓ zaměstnavatelův výkon zaměstnancových majetkových práv z duševního vlastnictví

7

ZAMĚSTNANECKÉ DÍLO[®]

- **Trvalý věcný status výtvaru**
např. habilitační práce akademického pracovníka ke splnění požadavku zaměstnavatele na řádný výkon práce, popis technického řešení výzkumného pracovníka, posudek disertační práce aj.
- **Vyjádření literární, fotografické, filmové aj.,**
např. populárně vědecký film

§ 58 a. z.

8

9

- **Vytvořeno ke splnění závazku** vyplývajícího z **pracovního** nebo **služebního poměru**
např. závazku z pracovní smlouvy výzkumného pracovníka v klinické psychologii, závazku z vnitřního mzdového předpisu, závazku z konkrétního pracovního pokynu, závazku z popisu práce ap., a to v rámci smlouvy ap.

10

1. skutečné

ke splnění pracovního **závazku**

1. smyšlené (fiktivní)

ke splnění **závazku** z objednávky:

- i. počítačový program
 - ii. databáze
 - iii. kartografické dílo
- srv. *work made for hire*

11

- **Autorské právo vlastní zaměstnaný autor**
- **Právo výkonu majetkových** autorských práv **má zaměstnavatel** pod svým jménem a na svůj účet (pro sebe či pro třetího)
- ✓ **postoupitelnost** ☛ souhlas zaměstnance
✗ převod podniku
- ✓ **zánik** vykonavatele práva bez nástupce
☛ výkon práva autorovi

12

- **Podmíněné právo zaměstnance na licenci** za obvyklých, *např. honorářových*, podmínek
 - ✗ **vážný** důvod zaměstnavatele *např. soutěžní či utajovací*
- **Podmíněno** nevykonáváním nebo nedostatečným vykonáváním práva zaměstnavatelem
 - ☛ **důkaz skutku**; prokázání skutkového tvrzení

13

- **Vyvratitelná zákonná domněnka souhlasu** zaměstnaného autora ke:
 1. zveřejnění
 2. úpravám, zpracování vč. překladu, spojení s jiným dílem, zařazení do souboru
 3. uvádění díla na veřejnost pod jménem zaměstnavatele

14

4. dokončení díla jiným při:
- i. prodlení zaměstnance přes výzvu zaměstnavatele k dokončení díla
 - ii. zániku pracovního závazku zaměstnance k dokončení díla *např. výpovědí pracovní smlouvy*

15

- **Právo autora na dodatečnou přiměřenou odměnu** (dispozitivně) ☺ €
 - ✓ vyplacená mzda ✗ zisk z práv
 - ✓ význam díla pro dosažení zisku
 - ✗ počítačové programy, kartografická díla, databáze (dispozitivně ano) ☹ €

16

ZAMĚSTNANECKÝ UMĚLECKÝ VÝKON

- **Obdoba** (analogie) se zaměstnaneckým dílem § 74 a. z.
např. hudební výkon violisty či dirigenta nebo herecký výkon činoherce, zaměstnaných v divadle, klavírní doprovod akademického pracovníka umělecké vysoké školy

srv. např. dekr. pres. rep. č. 129/45 Sb. z. a n.,
o stát. orch. Česká filharmonie

17

PODNIKOVÝ VYNÁLEZ apod.

- **Trvalý věčný status podnikového vynálezu** *např. konstrukční řešení konstruktéra dle pracovního závazku* § 9-10 z. č. 527/90 Sb.
- **Dispozitivní legální přechod majetkového práva na patent na zaměstnavatele**
↑
- **Vyrozumívací a předávací povinnost** zaměstnaného **původce** vůči zaměstnavateli
 - ☛ posouzení vynálezu zaměstnavatelem

18

- **2 měsíce** ⌚ na uplatnění zaměstnavatelova práva na patent vůči původci (zaměstnanci)

✕ ↩ zpětný přechod (recesse)
práva na patent na **původce**

- **Zákonná povinnost mlčenlivosti** obou stran o vynálezu v této době 🔒

19

- **Právo původce na přiměřenou odměnu** při zaměstnavatelově uplatnění práva na patent € 😊

■ **Ukazatelé:**

- technický a hospodářský význam vynálezu
- přínos z možného využití nebo jiného uplatnění
- materiální podíl zaměstnavatele
- rozsah pracovních úkolů (zadání) původce

20

- **Právo původce na dodatečné vypořádání** € 😊

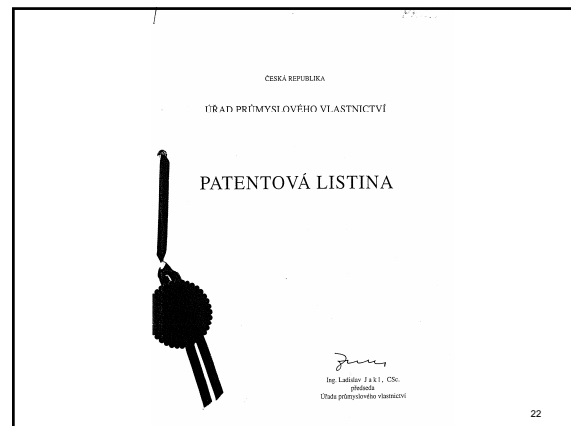

Zjevný nepoměr:

již vyplacená odměna ✕ pozdější přínos

- **Zdaňováno** jako příjem z průmyslového aj. duševního vlastnictví; též ↩

21

22

ZAMĚSTNANECKÝ PRŮMYSLOVÝ VZOR

- **Ihůta 3 měsíce** pro zaměstnavatelovo uplatnění práva vůči původci ⌚
- **zaměstnavatelova povinnost mlčenlivosti** ještě další měsíc od zpětného přechodu práva na zaměstnance 🔒
- **Ukazatelé odměny:** €
 - přínos dosažený užíváním
 - materiální podíl zaměstnavatele
 - rozsah zadání původce § 13-14 z. č. 207/00 Sb.

23

24

25

26

ZAKÁZKOVÉ NEBO SOUTĚŽNÍ DÍLO[©]

- **Vyvratitelná domněnka objednatelovy licence** k užití objednaného díla k účelu vyplývajícimu ze smlouvy o dílo § 61 a. z.
- **Užití objednaného díla nad rámec účelu**
 - ☛ smluvní licence
 - ☛ zákonná licence

27

- **Omezení zhotovitelova výkonu** vlastních majetkových práv autorských:
 - ✓ oprávněnými zájmy objednatele:
 1. osobními
 2. majetkovými

např. na ztotožnění či rozlišení vlastní osoby objednatele či jeho zboží nebo zájmy soutěžními

28

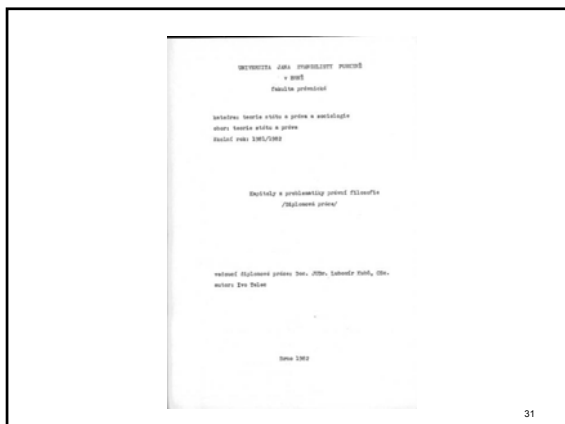

29

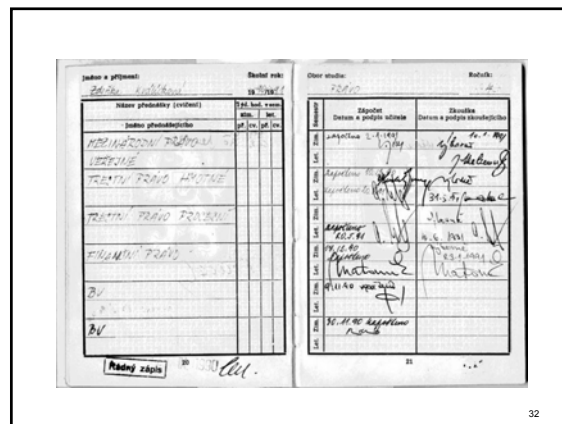
ŠKOLNÍ DÍLO[©]

- Např. **disertační, diplomová** či **seminární práce, model, výkres, počítačový program** aj.
- **Věcný status** § 60 a. z.
tvůrcem (autorem) student (žák) ke splnění studijních (školních) **povinností** **vyplývajících** z jeho soukromo- nebo veřejnoprávního poměru ke škole, školskému či vzdělávacímu zařízení, *např. ze studijního a zkušebního řádu, přílohy statutu vysoké školy*

30

31

32

←

- **Dovolené užití k vnitřní potřebě školy**
 - **bezúplatná zákonná licence** § 35/3,4 a. z. *např. v intranetu, a to:*
 1. **bez** přímého či nepřímého hospodářského nebo obchodního prospěchu
 2. **výukově nebo** ke své vnitřní potřebě vymezené **osobním** okruhem žáků nebo studentů, orgánů, zaměstnanců, a **věcně** činností školy

→

33

←

a to s **příkazem** přiměřeného uvedení:

3. **jména autora** ✗ anonymní dílo nebo jména školy apod., pod jejímž jménem je dílo uváděno na veřejnost
4. **názvu díla**
5. **pramene**

34

←

- **Všeobecný zákaz užití školního aj. díla** školou aj. osobou **způsobem snižujícím jeho hodnotu** (zákaz znehodnocení díla)
 - **osobnostní právo** autora na **nedotknutelnost** svého díla

§ 11/3 a. z.

35

←

- **Užití nad rámec vnitřní potřeby školy**
 - **nároková smluvní licence školy** = **kontraktační povinnost autora** *např. k tiskovému rozmnožování a rozšiřování díla za obvyklých, např. honorářových, smluvních podmínek*
- **Právo autora odepřít licenci** ze **závažného důvodu, např. osobního**
 - ✗ bezdůvodné odepření licence
 - **žaloba školy** k nahrazení chybějícího projevu autorovy vůle soudem

36

■ **Omezený výkon autorova majetkového práva**
k užití **svého** školního díla (dispozitivně), a to:

- oprávněnými **osobními** nebo **majetkovými zájmy školy**, např. na označení totožnosti své osoby nebo svých služeb, vyjádřeném dílem grafickým, soutěžními zájmy aj.
- „oprávněnost“ zájmů školy
 - smlouva, zákon, rozhodnutí

37

- **Zákonné právo školy na příspěvek** na úhradu **nákladů školy** na autorovo vytvoření školního díla,
např. na materiál nad běžnou provozní režii, z dosaženého autorova výdělku z užití školního díla, dle okolností, např. dle přínosu školy aj., až do skutečné výše nákladů školy
- + přihlednutí k **výši výdělku** dosaženého školou z licenčního užití školního díla

38

- **Vlastnictví hmotné věci** (nosiče díla)
✓ vlastníkem věci, kdo věc pořídil
✓ **odevzdáním** školního díla s věcí nabývá vlastnictví věci škola **shodou vůle** (není-li jiné dispozice);
projev právní doktríny **sledování osudu významnějšího** díla jeho méně významným nosičem (nezmaření účelu odevzdání)

- **Autorské právo na účelové zpřístupnění věci** (nosiče díla) jejím vlastníkem § 12/3 a. z.

39

KNİHOVNÍ LICENCE

- **Bezúplatná zákonná licence knihovní** k půjčování originálů či rozmnoženin obhájených diplomových, rigorózních, disertačních a habilitačních prací na místě samém § 37/1d a. z.
- výzkum či soukromé studium
 - ✗ autorovo vyloučení

40

↔ VYSOKOŠKOLSKÁ LICENCE

- **Veřejnoprávní povinnost** vysoké školy nevýdělečně **zveřejňovat** závěrečné práce a posudky na ně
- **Autorskoprávně:** bezúplatná zákonná licence § 47b/3 z. č. 111/98 Sb.
- = **zvláštní** autorskoprávní režim vedle a. z.

41

- **Třístupňový test** (*The Three-step-test*) § 29/1 a. z.
1. **zvláštní zákonný případ výjimky** či omezení majetkového práva autorského
 2. **užití nerozporné s běžným způsobem užití**
 3. **bez nepřiměřeného dotčení oprávněných osobních (morálních) nebo majetkových zájmů autora** (žáka nebo studenta)

42

JUDIKATURA

*Závěrečná diplomová práce na vysoké škole,
resp. univerzitě může být účinným namítacím
materiálem proti novosti vynálezu tehdy,
jestliže byla před prioritou zpřístupněna
neomezenému kruhu osob, např. jejím uložení
ve veřejně přístupné knihovně.*

Jakl 171.

43

JUDIKATURA

*Jakl, Sbírnka správních rozhodnutí ve věcech
průmyslových práv. Praha 1998/2.²*

45

LITERATURA

*Telec, Školní díla. Čas. pro práv. vědu a praxi, 2005/4.
Význam zveřejňování závěrečných prací. Žurnál UP,
2006/20. Muni, 2006/5.
Zveřejňování posudků závěrečných prací. Žurnál UP,
2006/21. Muni, 2006/6.
Telec, Tůma, Autorský zákon, Komentář. Praha 2007.*

46

47

Foto:

*Toulovcovy maštale, Čechy, Česko 2004
Fryšava pod Žákovou horou, Morava, Česko 2006*

48